

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія та методологія історії

Освітня програма «Середня освіта (Історія)»

Спеціалізація 03 Історія

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри історії України
і методики викладання історії
Протокол № 12 від 29 червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія та методологія історії
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	М.В. Кугутяк
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	mykola.kuhutiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	90 год, кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	2 години на тиждень
2. Анотація до курсу	
Курс передбачає ознайомлення з глибинними тенденціями та закономірностями розвитку історії, причинно-наслідковими зв'язками, з'ясування змісту і мети історії, ролі людини і соціуму, універсального і локального, конкретно-історичного і архетипного, розкриття основних філософсько-історичних моделей – циклічної, лінійної, прогресистської, регресистської, цивілізаційної, постмодерну.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета - філософське осмислення історичного процесу, засад теорії історії, вивчення принципів, об'єкту, суб'єкту та методів історичного пізнання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку філософсько-історичної думки від стародавніх часів до наших днів; • процес формування філософсько-історичної свідомості української нації; • суть основних філософсько-історичних напрямків – циклічного, лінійного, прогресистського, регресистського, цивілізаційного, постмодерну; • основні філософсько-історичні категорії; • предмет, джерела та історію розвитку наукового напрямку «Філософія і методологія історії»; • теоретичні аспекти пізнання історії; • рівні та етапи пізнавальної діяльності суб'єкта історичного пізнання. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати набуті знання для аналізу історичного процесу, виявлення закономірностей, причинно-наслідкових зв'язків; • систематизувати і узагальнювати історичний матеріал, робити висновки на основі аналізу різноманітних історичних джерел; • володіти філософським та історичним категоріальним апаратом; • застосовувати філософсько-історичну методологію для здійснення наукових досліджень, зокрема визначення об'єкту, предмету пізнання тощо; • вміти класифікувати наукові методи; • характеризувати історичні знання; <p>визначати соціальні функції історії та характеризувати рівні історичної свідомості.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Практична (C1) Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Дослідницька (C2) Здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток історичних процесів.</p> <p>Проектувальна (C3) Здатність і готовність розробляти моделі та готувати дослідницькі проекти про актуальні проблеми історичної науки рідною та іноземними мовами.</p> <p>Суспільно-політична (C7) здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність</p>	

ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії та етнології; адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	54

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
перший	014 Середня освіта Історія	1-ий	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Історіософські уявлення в античні та середньовічні часи	лекція, семінар	згідно списку літератури	2/2		згідно розкладу
Тема 2. Циклічні моделі філософії історії в період середньовіччя і на початку нового часу	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 3. Новоевропейська філософія історії XVII ст.	лекція, семінар	згідно списку літератури	2/2		згідно розкладу
Тема 4. Філософія історії французьких просвітителів та їх послідовників у XVII – першій половині XIX століть	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 5. Німецька філософія історії XVIII – першої чверті XIX століть	лекція, семінар	згідно списку літератури	2/2		згідно розкладу
Тема 6. Основні напрями розвитку історіософської думки у другій половині XIX-XX ст. Позитивістсько-еволюційний підхід до філософії історії	самостійна робота	згідно списку літератури	4		згідно розкладу

Тема 7. Теорія стадійності історичного розвитку.	самостійна робота	згідно списку літератури	4		згідно розкладу
Тема 8. Формування та розвиток критичної філософії історії	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 9. Цивілізаційний підхід до вивчення історичного процесу	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 10. Ідеалістично-гуманістичне розуміння історичного процесу	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 11. Українська філософсько-історична думка ІХ–ХХ ст.	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 12. Закон і закономірність в історії.	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 13. Об'єкт і предмет пізнання історії.	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 14. Суб'єкт історичного пізнання. Рівні та етапи пізнавальної діяльності історика	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 15. Методи історичних досліджень.	лекція	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 16. Класифікація історичних знань, проблема істинності в історії.	самостійна робота	згідно списку літератури	4		згідно розкладу
Тема 17. Історичний час	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу
Тема 18. Історична свідомість та соціальні функції історії.	семінар	згідно списку літератури	2		згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання	Академічні успіхи студента виставляються у відомостях успішності за 100-бальною, національною та
-----------------------------	--

курсу	шкалою ECTS. Встановлюється таке співвідношення між шкалою оцінок ECTS, національною шкалою оцінювання і 100-бальною шкалою. Відповідно до видів контролю набутих студентом знань та вмінь, 100-бальна шкала передбачає врахування поточних оцінок, підсумкових балів, балів за контрольну роботу, балів за індивідуальну роботу, а також екзаменаційних балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмова (екзаменаційна) робота включає в себе 50 тестових питань. Оцінюються максимально по 1 балу.
Семінарські заняття	Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється за п'ятибальною системою за визначеними програмою навчальної дисципліни критеріями.
Умови допуску до підсумкового контролю	Магістрант допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – іспит) за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни.

7. Політика курсу

Політика вивчення навчальної дисципліни передбачає набуття студентами визначених компетентностей через: аудиторну (лекції, семінарські заняття) та позааудиторну роботу (самостійне опрацювання окремих тем, підготовка до семінарських занять, виконання індивідуальних завдань, використання можливостей системи дистанційного навчання). У випадку відсутності студента на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для консультацій викладача, відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт. У випадку встановлення вияву академічної недобросовісності викладач пропонує студентові повторно виконати передбачений навчальною програмою курсу вид роботи. Жодні форми порушення академічної добросовісності не толеруються.

8. Рекомендована література

1. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. Київ, 2012. 440 с.
2. Бойченко І. Філософія історії. Київ, 2000. 656 с.
3. Габріелян О., Кальной І., Цветков О. Філософія історії. Київ, 2010. 216 с.
4. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле. Київ, 2012. 264 с.
5. Зашкільняк Л. Вступ до методології історії. Львів, 1996. 96 с.
6. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів, 1999. 228 с.
7. Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу. Київ, 2005. 380 с.
8. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії. Київ, 2006.
9. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ, 2013. 566 с.
10. Колінгвуд Р. Ідея історії. Київ, 1996. 616 с.
11. Космина В. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу. Запоріжжя, 2011. 310 с.
12. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Київ, 2001. 360 с.
13. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Київ, 1994.
14. Поппер К. Злиденність історизму. Київ 1994. 192 с.
15. Рюзен Й. Нові шляхи історичного мислення. Львів, 2010. 358 с.
16. Тойнбі Дж. Дослідження історії. т. 1. Київ, 1995. 610 с.
17. Тойнбі Дж. Дослідження історії. т. 2. Київ, 1995. 610 с.
18. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. Київ, 2012. 400 с.
19. Шацька Б. Минуле – пам'ять – міт. Чернівці, 2011. 248 с.
20. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ, 2007. 375 с.
21. Ящук Т. Філософія історії. Київ, 2004. 536 с.

Викладач _____ М.В. Кугутяк